

Eläinlääkäripalvelujen tarpeen arviointi

Arvio alueen eläinmäärästä

Kouvolan kaupungin alueen eläinlääkäripalvelujen tarpeen arvioimiseksi kartoitettiin alueen eläinmäärät keväällä 2025. Eläinmäärien arvioinnissa hyödynnettiin eläintenpitäjärekisteritietoja sekä terveystalvovnonnan projektityöntekijän työpanosta. Kartoituksen perusteella nautatiloja on 86 kpl, joista yli 50 eläimen tiloja 41 kpl. Nautoja on yhteensä arviolta 5400 yksilöä. Lammastiloja on 11 kpl ja lampaita arviolta 600 yksilöä. Lisäksi vuohia on noin 90. Kouvolassa on yksi suurempi munintakanala ja kuusi pienempää. Siipikarjaa on harraste-eläimet mukaan luettuna arviolta yhteensä noin 10 900 lintua. Hevostiloja on 232 ja hevosten määräksi on arvioitu 1380 yksilöä. Nautatilojen terveydenhuoltosopimuksia (Naseva) Kouvolan kaupungineläinlääkäreillä on on 47 kpl ja sikatilojen terveydenhuoltosopimuksia (Sikava) on kaksi. Lemmikkieläinten määräksi on asukasluvun perusteella arvioitu noin 9 800 kpl (1/8 asukasluvusta), joista valtaosa on koiria ja kissoja.

Alueellisen markkinatilanteen selvittäminen

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt laativat yhteistyössä yksityisille eläinlääkäripalveluita tarjoaville yrityksille ja toiminnanharjoittajille kyselyn yksityisten tarjoamista palveluista keväällä 2025. Kysely tehtiin Kuntaliiton aineiston pohjalta, ja se lähetettiin yhteensä 27 toimijalle, joista 12 toimii Kouvolan kaupungin alueella. Lisäksi yksityisten palvelutarjoajien kanssa pidettiin yhteistyötapaamiset 12.6.2025 Kouvolassa ja 25.9.2025 Luumäellä. Tapaamisiin oli kutsuttu kaikki tahot, joille oli lähetetty kysely. Vastausprosentti kyselyyn oli yhteensä 78 ja Kouvolan alueen toimijoista vastasi 10/12 (83 %). Lisäksi yksityisten eläinlääkäripalvelujen tarjoajien palvelutarjontaa selvitettiin yritysten internet-sivujen avulla.

Selvityksen perusteella Kouvolan alueella eläinlääkäripalveluita tarjoaa yhteensä 12 toimijaa, joista kahdeksan on yhden eläinlääkärin vastaanottoja. Osalla näistä on palkattuna lisäksi avustaja. Kahden eläinlääkärin vastaanottoja on kaksi ja yli viiden eläinlääkärin vastaanottoja kaksi. Koirille ja kissoille palveluita tarjoaa yhdeksän toimijaa, hevosille kahdeksan ja nautoille neljä. Eläinlääkäripalveluita, myös erikoistason palveluita, on lisäksi saatavilla kohtuullisen matkan päässä Kouvolan alueen ulkopuolella, esimerkiksi Kotkassa, Haminassa, Lappeenrannassa, Lahdessa, Porvoossa ja pääkaupunkiseudulla.

Kyselyn perusteella pieneläimille eläinlääkäripalveluita tarjoavista vastaajista yksi ilmoitti tarjoavansa sairaalatason palvelua, yksi erikoistason ja viisi perustason palvelua. Hevosten osalta erikoistason palvelua ilmoitti tarjoavansa kolme toimijaa ja perustason niin ikään kolme toimijaa. Ajanvarauksella palvelutarjonta pieneläimille on hyvä arkipäivisin klo 18 saakka. Sairaalatason palvelua tarjoava yritys on avoinna 24/7 ja tarjoaa ympärivuorokautista pieneläinpäivystyspalvelua. Tämän pieneläinsairaalan etäisyys kaupungineläinlääkäreiden

yhteisvastaanotolta on 8 km. Lisäksi viikonloppuna Kouvolan alueella pieneläinpotilaita ottaa vastaan yksi toimija noin joka toinen viikonloppu. Yksikään yritys Kouvolaissa tai lähialueilla ei tarjoa päivystyspalveluita tuotantoeläimille pyhänä, myöhään illalla tai yöllä. Hevosten eläinlääkäripalvelujen tarjoajat kertoivat tarjoavansa päivystysaikaista palvelua satunnaisesti.

Selvityksen perusteella päiväaikaan pieneläimille palveluita on kattavasti saatavilla, mutta keskustelutilaisuudessa yrittäjät toivat esiin vaikeutta saada palkattua riittävästi eläinlääkäreitä, mikä rajoittaa palvelujen tarjonnan määrää. Kyselystä ilmeni iltaan, yöhön ja viikonloppuihin sijoittuvan päivystyksen lisäksi selkeä tarve arkipäiväaikaisten päivystyspotilaiden hoidolle. Vain 2/10 vastaajasta vastasi, että kiireisiä potilaita varten on varattuna aikaa, ja näistä vastaajista toisella ei ole vastaanottoa alueella kaikkina arkipäivinä. Loput ottavat kiireisiä potilaita vastaan vain, mikäli vapaita aikoja sattuu olemaan jäljellä. Vain yksi pieneläinpalveluita tarjoava yritys vastasi olevansa kiinnostunut osallistumaan julkiseen palveluun kuuluvaan virka-ajan ulkopuoliseen eläinlääkäripäivystykseen.

Jonkin verran kritiikkiä yksityisiltä palveluntarjoajilta kyselyssä ja keskustelutilaisuudessa sai Kouvolan kaupungineläinlääkäreiden tarjoamien hammashoitopalvelujen laajuus. Uusi eläinlääkintähuoltolaki ei vaikuta mahdollistavan hammaseläinlääkäripalvelujen tarjoamista nykyisen toiminnan kaltaisena, joten palveluvalikoima tulee tältä osin supistumaan.

Markkinatilanteen uuden kokonaisarvioinnin ja siitä johtuvan muutoksiin vastaamisen aikavälinä voidaan pitää vähintään taloussuunnitelmakautta eli kolmea vuotta.

Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet ja palvelukokonaisuuden järjestämistapa

Kouvolan kaupungin kaupungineläinlääkärit hoitivat vuonna 2024 virka-aikana yhteensä noin 7880 pieneläinpotilasta ja tekivät 417 suureläinkäyntiä sekä 41 tuotantoeläinten terveydenhuoltokäyntiä. Päivystysaikana tehtiin noin 170 päivystysmatkaa ja hoidettiin noin 780 pieneläintä. Alla olevasta taulukosta on nähtävissä, kuinka käyntimäärät ovat muuttuneet vuosina 2022-2024. Suureläinkäynnit ovat selvästi vähentyneet eläintilojen vähenemisen myötä.

Vuosi	Pieneläin, virka-aika	Pieneläin, päivystys	Suureläin, virka-aika	Suureläin, päivystys	Terveydenhuoltokäynnit	Yht.
2022	6687	1428	777	311	38	9241
2023	7611	743	658	211	46	9269
2024	7880	780	417	170	41	9288

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa on määritelty eläinlääkintähuollon vakinaisen henkilöstön resurssitarve, joka on noin 9,5 henkilötyövuotta. Tätä henkilöstöresurssia edellyttää ympärivuorokautisen päivystyksen toteuttaminen kuuden eläinlääkärin päivystysringissä. Päivystysten järjestämisessä on huomioitava äkilliset poissaolot sekä huolehdittava, että työ ei kuormita kohtuuttomasti ja että lepoajat toteutuvat.

Henkilökuntaa täytyy olla riittävästi päivystyksen pyörittämiseen ja samalla päiväaikaiset toimitilat ja perustehtävät on mitoitettava tälle henkilökunnalle.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan resurssitarpeeksi on Kouvolan ympäristöterveydenhuollossa arvioitu kaksi henkilötyövuotta. Virka-aikana päävastuun eläinlääkäreille määrätyistä valvontatehtävistä kantavat valvontaeläinlääkärit. Kaupungineläinlääkärit vastaavat kiireellisissä tapauksissa viranomaisvalvonnasta virka-ajan ulkopuolella, mutta osallistuvat valvontatyöhön jossain määrin myös virka-aikana. Kaupungin tulee olla varautunut myös vakaviin eläintautiepidemioihin, joiden hoitamisessa tarvitaan riittävää eläinlääkäriresurssia.

Koska mikään yksityinen yritys ei tarjoa Kouvolan alueella ympärivuorokautista päivystyspalvelua tuotantoeläimille ja hevosille, on tarkoituksenmukaista järjestää kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut jatkossakin kaupungin omana tuotantona. Päivystystoiminnan ulkoistaminen tulisi todennäköisesti johtamaan kustannusten merkittävään kasvuun verrattuna tilanteeseen, jossa kunta järjestää eläinlääkintähuollon omana toimintanaan.

Kunnallisten eläinlääkäripalvelujen turvaamiseksi työnantajan on varmistettava, että sekä vakituisille kaupungineläinlääkäreille että sijaisille tarjotaan mielekästä ja kannattavaa eläinpraktiikkaa. Omien eläinlääkäripalvelujen laadukas tarjonta ja lainsäädännön edellyttämien tehtävien asianmukainen hoito edellyttävät riittävien resurssien turvaamista yksikössä. Vetovoiman ja työssä viihtymisen takaamiseksi kaupungineläinlääkäreille on tarjottava mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen ja työn sisällön on oltava motivoivaa ja palkitsevaa. Lisäksi on tärkeää, että kaupungineläinlääkäreille annetaan mahdollisuus hankkia riittävästi käytännön kokemusta, jotta he voivat toimia pätevästi sekapäivystyksessä.

Kouvolan väkiluku on ollut viime vuosina laskussa ja sen ennustetaan edelleen laskevan. Tämä voi aiheuttaa haastetta eläinlääkäreiden rekrytointiin tulevaisuudessa, sillä korkeakoulutetut muuttavat tilastojen ja tutkimusten mukaan usein kasvukeskuksiin. Tämän vuoksi työn vetovoimatekijät ovat Kouvolassa erityisen merkityksellisiä.